

Olika val – olika sakfrågor

Riksdagsval och Europaparlamentsval skiljer sig på många sätt och som faktablad nummer 7 visade röstar många väljare på olika partier i valen. Orsaker till detta är flera, men en orsak är att riksdagen och Europaparlamentet har rätt att bestämma i olika frågor. Vissa politikområden såsom den inre marknaden och handel har EU:s medlemsländer gemensamt valt att lämna över befogenheter till EU, medan medlemsländerna vill ha fortsatt huvudansvar över andra politikområden såsom socialpolitiken. I valundersökningarna år 2014 blev det också tydligt att väljarna i hög utsträckning prioriterade olika sakfrågor vid Europaparlamentsvalet och riksdagsvalet, trots att det bara var 112 dagar emellan valen. Medan miljö och energi var den fråga som väljare tyckte var viktigast i Europaparlamentsvalet 2014 (33 procent), hamnade miljö och energi på plats nummer fem i riksdagsvalet (21 procent). I riksdagsvalet 2014 var det istället utbildning som var den viktigaste frågan (41 procent), medan utbildning inte var med i topp tio vid Europaparlamentsvalet 2014 (Berg & Oscarsson 2015).

Tabell 1. Viktiga frågor för partival i Europaparlamentsvalet 2014 och riksdagsvalet 2014 (procent)

Europaparlamentsvalet 2014	Plats	Plats	Riksdagsvalet 2014
Miljö/Energi	33%	1	41%
Arbetsmarknad	15%	2	32%
Integration/immigration	14%	3	30%
EU och internationella frågor	12%	4	23%
Demokrati/Rättigheter	9%	5	21%
Skatter	8%	6	20%
Jordbruk/Naturbruksfrågor	8%	7	17%
Styrelsekick/Politik	8%	8	15%
Sociala frågor/problem	5%	9	11%
Jämställdhet mellan män och kvinnor	5%	10	5%
			Offentlig sektor/Service/Kommun/Region

Källa: [Valforskningsprogrammet](#), Europaparlamentsundersökningen 2014 och Valundersökningen 2014

Kommentar: Resultaten bygger på en kodning av öppna fritextsvar på frågor om vilka frågor som uppfattades som viktiga för partivalet. I riksdagsundersökningens eftervalsenkät lyder frågan: "Om du tänker på valet till riksdagen i år. Var det någon eller några frågor som var viktiga för dig när det gäller vilket parti du röstade på i riksdagsvalet den 14 september?" (och motsvarande fråga för Europaparlamentet). Jämförelsen gäller röstande väljare i Europaparlamentsvalet (öppen fritextfråga i eftervalsenkät) och röstande väljare i riksdagsvalet (öppen fråga i besöksintervju med möjlighet att använda följdfrågor för att stimulera ytterligare svar). I valundersökningarnas besöksintervjuer nämner respondenterna i genomsnitt 2,6 röstningsskäl (n=1 768). Motsvarande genomsnitt för Europaparlamentsvalundersökningarnas postenkäter är 1,4 (n=1 530). Det kodschema som använts för analysen av viktiga frågor för personval är detsamma som SOM-institutets kodschema för viktiga samhällsproblem http://som.gu.se/digitalAssets/1481/1481065_kodbok-riks-som-2013--v1-.pdf.

Referenser

Berg, L & Oscarsson, H. (2015) "Supervalåret 2014. Demokratistatistik: Rapport 20". Stockholm: Statistiska centralbyrån (SCB). Tillgänglig: https://www.scb.se/Statistik/_Publikationer/ME0106_2014A01S_BR_ME09BR1503.pdf